

Právo pro vůdce

I. Úvod

Základní principy

- co není zakázáno je dovoleno
- neznalost zákona neomlouvá
- kde není žalobce, není soudce

Právo – co to je?

- právo = soubor norem upravujících přípustnost či nepřípustnost chování členů určité společnosti a vztahy mezi těmito členy
- právo v užším (právnickém) pojetí = **soubor psaných norem**, jejichž nedodržování je trestáno a tresty jsou vymahatelné; v právním státě má moc trestat nedodržování právních norem **stát**
- právo = právo někoho na něco, tedy právo někoho může být povinností jiného

Ústavní pořádek České republiky

Ústava + Listina základních práv a svobod

Zákony

Prováděcí předpisy k zákonům

(vyhlášky ministerstev, nařízení vlády)

Vyhlášky a nařízení orgánů samospráv

(krajů, obcí – platí jen na území daného samospr. celku)

Kde platné právo najdeme?

- Sbírka zákonů – zde najdeme platné zákony a jejich prováděcí předpisy, Ústavu a Listinu = celostátní platnost
- vývěska toho kterého úřadu – zde najdeme vyhlášky a nařízení těchto úřadů = místní platnost

Právní normy v aktuální podobě najdeme na řadě internetových serverů (např. www.zakonyprolidi.cz).

Pozor na aktuálnost norem!!!

Právní síla právní normy

Právní normy jsou uspořádány v tzv. **ústavním pořádku** do určité hierarchie (pyramidy) – viz výše. Norma na nižším stupni (nižší právní norma) **nesmí být v rozporu** s normou na vyšším stupni (vyšší právní normou), ovšem může tuto normu upřesnit či zpřesnit.

Např. vedoucí střediska nemůže vydat pokyn, že všichni členové střediska mohou rozdělovat oheň uprostřed kteréhokoliv lesa, protože jeho pokyn by byl v rozporu s normou vyšší právní síly – zákonem o lesích.

Platnost / účinnost právní normy

Norma je **platná** vyhlášením ve Sbírce zákonů nebo jiné evidenci norem – stala se součástí nějakého systému (právního řádu).

Norma je **účinná** od okamžiku, kdy jsme povinni se jí řídit – zpravidla je stanovena na konci té normy.

Časový rozdíl mezi platností (publikováním) a účinností normy může být několik dní, ale i několik let.

II. Základy občanského práva

...aneb kdo, s kým, jak a za kolik

Naše činnost se ve většině případů bude řídit právem občanským. To je upraveno v Občanském zákoníku – **nový Občanský zákoník - zák. č. 89/2012 Sb.**, vstoupil v účinnost 1. 1. 2014 a řadu věcí úplně změnil. V oblasti občanského práva je třeba dát velký pozor na aktuálnost nalezených informací!!!

Občanský zákoník upravuje majetkové vztahy, a také práva na ochranu osob.

Právní osobnost

Právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti. (§ 15 ObčZ)

Právní osobnosti ani svéprávnosti se nikdo nemůže vzdát ani zčásti (§ 16 ObčZ)

= způsobilost být subjektem (předmětem, nabyvatelem) práv a povinností

- Fyzické osoby (FO)
  - Každý člověk má vrozená, již samotným rozumem a citem poznatelná přirozená práva, a tudíž se považuje za osobu. Zákon stanoví jen meze uplatňování přirozených práv člověka a způsob jejich ochrany.
  - právní osobnost vzniká narozením – tato způsobilost trvá po celý život člověka beze změny, nemůže být ani omezena, ani se nijak nerozšiřuje
  - zaniká smrtí (popř. prohlášením za mrtvého)
- Právnícké osoby (PO)
  - O osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnícká osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.
  - příklad: obchodní společnosti (s.r.o., a.s.), spolky (Junák), atd.
  - právní osobnost vzniká vznikem pr. osoby (registrací = zápis do veřejného rejstříku)
  - zaniká výmazem z rejstříku (= zánik pr. os.)
  - Junák jako právnícká osoba je zapsán do veřejného rejstříku - rejstříku spolků; stejně tak organizační jednotky Junáka - střediska, VOJ, ZvOJ

Právní jednání

Právní jednání = vyjádření vůle, kterým zakládám svá práva/povinnosti .

Právně lze jednat konáním nebo opomenutím; může se tak stát výslovně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnost o tom, co jednající osoba chtěla projevit.

Právní jednání musí obsahem a účelem odpovídat dobrým mravům i zákonu. (§ 545 - 547 ObčZ)

Příklady některých právních skutečností:

- **jednostranné jednání**, např: oznámení o konání tábora na obecní úřad
- **vícestranné jednání** – dvě a více stran, např: smlouvy

- **automatické** - právní skutečnost (právní událost) konce kalendářního (účetního) roku zakládá každému daňovému poplatníku povinnost uzavřít účetnictví, ve stanovené lhůtě odevzdat daňové přiznání a zaplatit daň z příjmu.

Účastníci právních vztahů, aneb kdo s kým jedná?

1. **Fyzické osoby**: jednotlivec, člověk – charakterizována svým jménem a příjmením, příp. dalšími údaji (rodné číslo, ...) - jedná sám za sebe

Právnícké osoby:

Jménem **právníckých osob** jedná tzv. **statutární zástupce** = nějaký člověk

...a kdo jiný ještě může jednat jejich jménem?

Každý si může zvolit svého **zástupce** – většinou na základě **plné moci**.

V určitých případech zákon stanoví tzv. **zákonného zástupce** (rodiče zastupující své dítě)

Svéprávnost

Svéprávnost fyzických osob

Svéprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).

Znamená, že FO je **vlastními právními úkony** schopna nabývat práv a povinností.

Vzniká narozením – to znamená, že od narození máme právo a schopnost činit postupně jak rosteme a dospíváme takové právní úkony, ke kterým jsme dostatečně a přiměřeně vyspělí
V **plném rozsahu jí člověk nabývá zletilostí** - v 18 letech. Před dosažením 18 let lze svéprávnost získat uzavřením manželství, nebo rozhodnutím soudu, nejdříve však v 16 letech.

Junák jako právnícká osoba

Junák jako spolek je právníckou osobou a má právní osobnost - je spolek a je zapsán do veřejného rejstříku - rejstříku spolků.

Právní osobnost v Junáku

- organizační jednotky Junáka jsou také právníckými osobami (např. mají své IČ)
- každá org. jednotka má statutárního zástupce, který je oprávněn jednat jejím jménem (vůdce střediska, předseda okresní rady, starosta Junáka, ...) nebo udělit plnou moc k jednání jinému zástupci
- **oddíl je pouze výchovnou, nikoli organizační jednotkou – nemá právní subjektivitu**

Právní vztah - SMLOUVA

Smlouvou projevují strany vůli zřídit mezi sebou práva a povinnosti (§ 1724 ObčZ)

Smlouva je uzavřena, jakmile si strany ujednaly její obsah. V mezích právního řádu je stranám ponecháno na vůli svobodně si smlouvu ujednat a určit její obsah. (§ 1725 ObčZ)

- ústní nebo písemná forma

Kdy musí být písemná forma určuje zákon (obchodní, občanský zákoník).

Doporučené náležitosti smlouvy (nemusí být vždy všechny):

- označení účastníků,
- předmět smlouvy,
- dohodnutá cena a další podmínky,

- datum uzavření smlouvy,
- práva a povinnosti smluvních stran vč. případných sankcí,
- podpisy účastníků

Některé typy smluv: kupní smlouva, smlouva o výpůjčce, darovací smlouva, nájemní smlouva, ...

Smlouvu uzavírá a podepisuje

- za fyzickou osobu: přímo fyz. osoba nebo její zástupce (zplnomocněný nebo zákonný)
- za právnickou osobu: statutární zástupce nebo osoba jím pověřená

Za org. jednotku Junáka tedy smlouvy podepisuje **statutární orgán** dané jednotky (**vedoucí střediska**, předseda ORJ, starosta Junáka) nebo jím pověřený činovník.

Zastoupení

úkony může za každou (fyz./pr.) osobu činit i zástupce

- a základě pověření (k danému pr. úkonu)
- při zastoupení úkon vykoná zástupce (např. podepíše kupní smlouvu), ale účinky vzniknou zastoupenému (např. nabude kupovanou věc)
- zástupce se prokazuje „plnou mocí“
- pověření vzniká uzavřením smlouvy „smlouvy příkazní“ / „smlouvy mandátní“
- zástupce musí upozornit třetí stranu, že jedná jako zástupce
- zástupce odpovídá zastoupenému za porušení pravidel mezi nimi sjednaných
- avšak zastoupený je i takovým pr. úkonem zástupce vázán (ledaže třetí strana věděla, že zástupce pravidla k zastupování porušuje)
- zástupce je povinen respektovat pokyny zastoupeného, upozorňovat na nevhodnost pokynů a nečekané okolnosti, jednat v zájmu zastoupeného
- zástupce na zastoupeného převede všechny užitky, které získal
- zastoupený zástupci nahradí všechny (odpovídající) výdaje + nahradí škodu

zastoupení vzniká i na základě pracovního zařazení, nebo výkonu funkce

(pověření k činnosti, při které se obvykle daný úkon činí

- *např. koupě mapy vedoucím na výpravě, neboť to je obvyklý úkon při vedení oddílu a vedoucí byl do vedení střediskem ustanoven = vedoucí kupuje mapu jako, mapu koupil do vlastnictví střediska a to mu proplatí cenu mapy a účelně vynaložené náklady na pořízení, např. poštovné, pokud mapu např. musel objednat přímo od vydavatele)*

III. Základy trestního práva

... aneb co se stane když se to nějak nepovede

Když jednáme svým jménem, činíme právní úkony a vstupujeme do právních vztahů, jsme vázáni dodržováním právních předpisů... nebo ne ???

...a co se stane, když je nedodržujeme???

Dopustíme se protiprávního jednání:

- trestného činu
- přestupku
- jiného správního deliktu

Tomu, že jsme odpovědní za porušování zákona, a že můžeme být potrestáni se říká

„TRESTNĚ-PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST“

odvozeno od slov TREST a PRÁVO

Trestněprávní odpovědnost

- > Do 15 let **NENÍ** člověk trestněprávně odpovědný za své činy – tzv. *nezletilí*
  - > Od 15 do 18 let **JE** jedinec trestně odpovědný s přihlédnutím k věku – tzv. *mladiství* (v případě trestu se bude přihlížet k věku pachatele a trest bude zpravidla nižší, než u osoby starší 18 let)
- od 18 let je **PLNÁ** trestní odpovědnost

Protiprávní jednání

Přestupek – správní delikt: definován podle přestupkového zákona, nebo ve zvláštních zákonech, sankci (zpravidla peněžité trest) ukládá orgán stanovený tímto zákonem (např. Policie, Státní správa lesů, Krajský hygienik, Česká obchodní inspekce). Např. porušení zákazu kouření na zastávkách veřejné dopravy.

Trestný čin – protiprávní jednání přesně popsané v trestním zákoně (zák. č. 40/2009 Sb.), trest je ukládán podle tohoto zákona, a to pouze soudem.

Trestně odpovědný je ten, kdo se daného (protiprávního) jednání dopustil.

Příklady ustanovení tr. zákona:

§ 180 (1) Kdo, byť i z nedbalosti, neoprávněně zveřejní, sdělí, zpřístupní, jinak zpracovává nebo si přisvojí osobní údaje, které byly o jiném shromážděné v souvislosti s výkonem veřejné moci, a způsobí tím vážnou újmu na právech nebo oprávněných zájmech osoby, jíž se osobní údaje týkají, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

§ 187 (1) Kdo vykoná soulož s dítětem mladším **patnácti** let nebo kdo je jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až osm let.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na dítěti mladším **patnácti** let svěřeném jeho doзору, zneužívaje jeho závislosti nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu.

§ 204 Kdo ve větší míře nebo opakovaně prodá, podá nebo poskytne dítěti (= osobě mladší 18 let – viz § 126 tr. z.) alkohol, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

Okolnosti vylučující protiprávnost

= situace, ve které za čin jinak trestný nebo za přestupek nejsme trestněprávně odpovědní, resp. nebudeme potrestáni

Krajní nouze

Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému tr. zákoníkem, není trestným činem.

- Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.
- Nejde o krajní nouzi, také jestliže ten, komu nebezpečí hrozilo, je povinen je snášet.

Nutná obrana

Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útokem na zájem chráněný tr. zákoníkem, není trestným činem.

- Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.

Trestání mladistvých

- týká se jich zvláštní zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže
  - kdo: 15–18 let – kdo v době spáchání TČ dosáhl věku 15 let a nepřesáhl 18 let
  - smyslem trestu pro mladistvého je náprava a převýchova. Soud při stanovení trestu přihlíží k povahovým vlastnostem i k prostředí, z něhož pachatel pochází; cíl = výchova a náprava
- trest se vyměřuje v poloviční sazbě ve srovnání s dospělými, maximální hranice je 10 let,
• soud může místo trestu nařídít ochranné nebo výchovné opatření ve zvláštním výchovném zařízení

Z předchozího textu je zřejmé, že už od 15 let mají skauti spoluzodpovědnost i při oddílových činnostech. Není tedy pravda, že při každém průšvihů je namočen jen vedoucí oddílu. Za konkrétní věc může podle situace odpovídat buď jen vedoucí oddílu nebo více osob současně nebo klidně pouze samotný skaut. Vždy záleží na posouzení soudu (v případě trestných činů) nebo jiných příslušných orgánů (v případě přestupku).

Co bych si měl při činnosti s dětmi vždy uvědomit?

§ **v úvahu v žádném případě nepřipadá akce konaná načerno** bez vědomí vedoucího – pokud by např. rádce na vlastní pěst podniknul třeba družinovou výpravu a něco se stalo, je velmi pravděpodobné, že by veškerá odpovědnost padla na něj. V praxi vedoucí oddílu ví, kdy máte pravidelné družinové schůzky. Pokud by se mimo tento obvyklý čas měla konat nějaká jiná akce družiny (nebo třeba i schůzka byla výjimečně přeložena na jiný den), je nutné, aby o tomto byl vedoucí oddílu dopředu **informován** a aby akci **odsouhlasil**. V případě nerespektování této věci by kromě právních následků došlo zcela jistě i k pošramocení pověsti oddílu.

§ rovněž **není žádoucí dělat bez dozoru dospělé osoby s dětmi některé "rizikové činnosti"** – typicky se jedná o koupání, slaňování nebo výpravy na kolech. U těchto aktivit by měl být přítomen někdo dospělý z oddílu, kdo je dostatečně proškolený (ideálně člověk s vůdcovskou zkouškou).

§ vždy je při činnosti s dětmi potřeba jim **vysvětlit, jak se co má dělat**. Jako příklad můžeme uvést štípání dřeva. Pokud se vlče poraní při práci se sekerou a vyjde najevo, že mu nikdo neřekl, jak s ní má pracovat, je to pro dozor (což může být i rádce) vždy přitěžující okolnost. Naopak pokud rádce vlčeti dopředu jasně řekne, co má a co nemá se sekerou dělat, má v případě úrazu výrazně lepší pozici a vina bude spíš v neposlušnosti vlčete.

§ nemělo by se stávat, že **ponechám družinu při nějaké činnosti zcela bez dozoru**. Mám tím na mysli třeba následující situaci. mám za úkol připravit s družinou slibový oheň a pošlu družinu (v níž není nikomu 15 let) do lesa, aby pokáceli soušku. Souška při pádu zlomí někomu nohu. V tomto případě by rozhodující část viny byla nejspíš na mně, který jsem družinu do lesa poslal.

Vybrané trestné činy

-----*(pořádek)*-----

§ 346 Křivá výpověď

...(2) Kdo jako svědek ...

a) uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí *orgánu veřejné moci*

b) takovou okolnost zamlčí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem...

§ 287 Šíření toxikomanie

(1) Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta ...

(2) Odnětím svobody na 1 rok až 5 let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin vůči dítěti nebo *organizovaně*,

§ 304 Pytláctví

(1) Kdo neoprávněně uloví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoliv nepatrné, nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede, nebo přechovává zvěř nebo ryby neoprávněně ulovené, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta ...

§ 358 Výtržnictví

(1) Kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti zejména tím, že napadne jiného, hanobí hrob, historickou nebo kulturní památku, anebo hrubým způsobem ruší

...shromáždění nebo obřad občanů, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin jako člen organizované skupiny.

§ 272 Obecné ohrožení

(1) Kdo úmyslně ...vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání (obecné nebezpečí), nebo kdo obecné nebezpečí zvýší anebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody na tři až osm let.

§ 273 (1) Kdo z nedbalosti způsobí nebo zvýší obecné nebezpečí anebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody až na 2 roky nebo zákazem činnosti.

§ 286 (1) Kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku nebo jedu, bude potrestán odnětím svobody až na pět let nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

(2) Odnětím svobody na 2 - 10 let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin vůči dítěti nebo organizovaně,

§ 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji

(1) Kdo, byť i z nedbalosti, neoprávněně sdělí, zpřístupní, jinak zpracovává nebo si přisvojí osobní údaje o jiném shromážděné..., bude potrestán odnětím svobody ...nebo peněžitým trestem.

-----*(majetek/hospodaření)*-----

§ 254 Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění

(1) Kdo nevede účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole, ač je k tomu podle zákona povinen, nebo kdo v takových účetních knihách, zápisech nebo jiných dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nebo kdo takové účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnými nebo zatají a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně, bude potrestán odnětím svobody na až 2 léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

§ 206 Zpronevěra

(1) Kdo si přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

§ 212 Dotační podvod

(1) Kdo v žádosti o poskytnutí dotace... uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nebo údaje zamlčí

(2) Kdo použije v nikoli malém rozsahu prostředky účelové dotace na jiný účel

...bude potrestán odnětím svobody na až 2 léta nebo zákazem činnosti ...

§ 228 Poškození cizí věci

(1) Kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na 1 rok nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem .

-----**(zdraví)**-----

§ 146 Ublížení na zdraví

- (1) Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody ...až na 3 léta.
(3) Odnětím svobody na 5 až 10 let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

§ 148 Kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, bude potrestán ...

§ 143 Usmrcení z nedbalosti

- (1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí smrt, bude potrestán odnětím svobody až na 3 léta
(2) Odnětím svobody na až 5 let bude potrestán, kdo spáchal čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.

§ 150 Neposkytnutí pomoci

- (1) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví, ...neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na 2 léta.
(2) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout, bude potrestán odnětím svobody..

-----**(péče o svěřené osoby)**-----

§ 201 Ohrožování výchovy mládeže

- (1) Kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že...
d) závažným způsobem poruší svou povinnost pečovat o osobu mladší než osmnáct let, bude potrestán ...
(2) Kdo umožní, byť i z nedbalosti, osobě mladší než osmnáct let hru na výherním hracím přístroji, který je vybaven technickým zařízením, které ovlivňuje výsledek hry a které poskytuje možnost peněžité výhry, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.

§ 195 Opuštění dítěte nebo svěřené osoby

- (1) Kdo opustí dítě nebo osobu, o které má povinnost pečovat a která si sama nemůže opatřit pomoc, a vystaví je tím nebezpečí smrti nebo ublížení na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.
(3,4) Odnětím svobody na 2 až 10 let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví / smrt.

§ 177 Útisk

Kdo jiného nutí, zneužíváje jeho tísně nebo závislosti, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody až na 1 rok.

§ 198 Týrání svěřené osoby

- (1) Kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, bude potrestán odnětím svobody na 1 až 5 let.

-----**(mravnost)**-----

§ 191 Šíření pornografie

- (2) Kdo písemné, fotografické, filmové, elektronické, ... pornografické dílo
a) nabízí, přenechává nebo zpřístupňuje dítěti,... bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta...

§ 202 Svádění k pohlavnímu styku

- (1) Kdo nabídne, slíbí nebo poskytne dítěti za pohlavní styk s ním, nebo za jeho pohlavní sebeukájení, obnažování nebo jiné srovnatelné chování úplatu nebo jinou výhodu či prospěch, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta ...

§ 185 Znásilnění

- (1) Kdo jiného násilím nebo pohrůzkou násilí či jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku nebo kdo k takovému činu zneužije bezbrannosti jiného, bude potrestán odnětím svobody na až 5 let.
(2) Odnětím svobody na až 10 let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na dítěti
(3) Odnětím svobody na až 12 let bude pachatel potrestán, spáchá-li takový čin na dítěti mladším než 15 let.

§ 186 Sexuální nátlak

- (2) Kdo přiměje jiného k pohlavnímu styku, k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování zneužíváje jeho závislosti, nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo zákazem činnosti.

§ 187 Pohlavní zneužití

- (1) Kdo vykoná soulož s dítětem mladším 15 let nebo kdo je jiným způsobem pohlavně zneužije bude potrestán...;
(2) na až 10 let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na dítěti svěřeném jeho dozoru, zneužíváje jeho závislosti, či svého postavení s z něj vyplývající důvěryhodnosti či vlivu

IV. Odpovědnost za škodu

škoda = podle ObčZ újma na jmění

Škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil. Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva. (§ 2910 ObčZ)
Způsobí-li škůdce poškozenému škodu porušením zákonné povinnosti, má se za to, že škodu zavinil z nedbalosti. (§ 2911 ObčZ)

Nejedná-li škůdce, jak lze od osoby průměrných vlastností v soukromém styku důvodně očekávat, má se za to, že jedná nedbale.

Dá-li škůdce najevo zvláštní znalost, dovednost nebo pečlivost, nebo zaváže-li se k činnosti, k níž je zvláštní znalosti, dovednosti nebo pečlivosti zapotřebí, a neuplatní-li tyto zvláštní vlastnosti, má se za to, že jedná nedbale. (§ 2912 ObčZ)

Nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, nebo ten, kdo je stížen duševní poruchou, nahradí způsobenou škodu, pokud byl způsobilý ovládnout své jednání a posoudit jeho následky; poškozenému náleží náhrada škody i tehdy, nebránil-li se škůdci ze šetrnosti k němu.

Nebyl-li nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, nebo ten, kdo je stížen duševní poruchou, způsobilý ovládnout své jednání a posoudit jeho následky, má poškozený právo na náhradu, je-li to spravedlivé se zřetelem k majetkovým poměrům škůdce a poškozeného. (§ 2920 ObčZ)

Společně a nerozdílně se škůdce nahradí škodu i ten, kdo nad ním zanedbal náležitý dohled. Není-li škůdce povinen k náhradě, nahradí poškozenému škodu ten, kdo nad škůdce zanedbal dohled. (§ 2921 ObčZ)

Kdo se uvede vlastní vinou do takového stavu, že není s to ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, nahradí škodu v tomto stavu způsobenou. Společně a nerozdílně s ním nahradí škodu ti, kteří jej vlastní vinou do tohoto stavu přivedli. (§ 2922 ObčZ)

Tedy **za způsobenou škodu** může být odpovědný ten, kdo škodu způsobil, ale i ten, kdo měl nad ním vykovávat dohled

> dohled **nad dítětem při skautské akci (schůzka, výprava, tábor, atd.) vykonává pořadatel, tedy zpravidla středisko !**

Kdo je v praxi odpovědný? (Př.: vlče při hře rozbije výlohu)

1. *Dítě* – tzn. dítě samotné (musí být způsobilé posoudit své jednání, tedy předvídat a ovládat) a nebyl zanedbán dohled povinné osoby (vedoucí)
2. *Dítě + vedoucí* – tzn. dítě musí být způsobilé posoudit své jednání a byl zanedbaný dohled (odpovídají oba společně a nerozdílně)
3. *Vedoucí* – dítě není způsobilé ... a vedoucí zanedbal dohled
4. *Nikdo* – dítě není způsobilé a vedoucí dohled zanedbal (neodpovídá nikdo, škodu nese poškozený sám)

Odpovědnost za škodu	Nezanedbaný dohled	Zanedbaný dohled
Dítě je způsobilé ...	1.	2.
Dítě není způsobilé ...	4.	3.

Odpovědnost vedoucích, jejich zástupců nebo čekatelů za způsobenou škodu se zpravidla bude řídit těmito ustanoveními občanského zákoníku.

Odpovědnost za škodu

- škoda je majetková újma, která je vyčíslitelná v penězích
- musí být způsobena porušením povinnosti
- musí být zřejmé zavinění (úmysl/nedbalost)
- zvláštním druhem škody je škoda na zdraví, kde se nahrazuje tzv. bolestné, trvalé následky apod.
- při určení výše škody se vždy vychází z ceny věci v době, kdy škoda vznikla
- právo na náhradu škody se promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá.

Předcházení hrozícím škodám

Každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na životě, zdraví, na právech jiného, na přírodě a životním prostředí.

Komu škoda hrozí, musí zakročit přiměřeně okolnostem ohrožení, jinak odpovídá sám

Každý musí zakročit proti hrozící škodě i ve prospěch jiné osoby, vyžadují-li to okolnosti či zvyklosti a je-li to snadné vzhledem k závažnosti hrozící škody.

Odpovědnost právnické osoby - Odpovědnost za zjednanou osobu

Škůdce, který použil při své činnosti zaměstnance či jiného pomocníka (*vedoucí ve skautu...*) odpovídá za škodu pomocníkem způsobenou, jako by ji způsobil sám.

> Kdo byl povinen uhradit škodu za jiného, může se proti němu sám domáhat náhrady ("regres")

Odpovědnost společných škůdců

§ 2915

Způsobí-li škodu více škůdců společně, může poškozený žádat celou náhradu po kterémkoliv.

Mezi sebou se pak škůdci vyrovnají podle podílu na způsobení škody ("regres") .

Odpovědnost za svěřený majetek

Majetek, který „vlastní“ oddíl je majetkem střediska. To plyne z toho, že **oddíl nemá** právní subjektivitu, není ani fyzickou osobou ani právnickou osobou, tedy nemá právo něco vlastnit. Majetek je pouze svěřen oddílu do užívání a vůdce nebo jiný pověřený činovník za něj odpovídá.

Pozor - majetek jsou i **peníze!**

Majetek je evidován na soupisech a veden v účetní evidenci střediska, proto není možné jen tak přijet z tábora bez týpka nebo všech seker.

V takovém případě je na osobě, která za majetek odpovídala, jak středisku vysvětlí ztrátu – škodu na majetku.

V. Pojištění

Ø **úrazové pojištění:** všichni účastníci akcí (tedy i veřejnost např. na dětském dni) jsou pojištěni úrazovou pojistkou u pojišťovny Kooperativa prostřednictvím ČRDM.

Ø **pojištění odpovědnosti za škodu:** každý vedoucí oddílu (sbírá se to z registrace) je pojištěn na odpovědnost za škodu, kterou způsobí jemu svěřené děti pod jeho dozorem; ostatní mají možnost nechat se takto připojistit. Také u Kooperativy.

Ø **pojištění majetku:** prostřednictvím Junáka u Allianz, vztahuje se na movitý i nemovitý majetek.

Ø **cestovní pojištění:** zejména pro skupiny při cestách do zahraničí, prostřednictvím pojišťovny Generali

Zdroje informací: internet (<http://www.crdm.cz>, sekce Pojištění), příp. ústředí Junáka, web Křížovatka (<http://krizovatka.skaut.cz>), sekce Pojištění.

VI. Ostatní

Osobní údaje

Junák je organizace provádějící sběr, ukládání a využívání osobních údajů o svých členech. Proto je povinen se řídit zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů. To je třeba mít na paměti při jakémkoli vyžadování či skladování těchto informací. **NELZE** nechat přihlášky celého oddílu válet týden v klubovně na stole nebo vyřazené přihlášky vyhodit do tříděného odpadu – kontejneru na papír. Je důležitá vědět jaké osobní údaje členů máme, k čemu je potřebujeme, kde a jak je skladujeme, nebo kde je máme uložené (skautIS, zamčená skříň v klubovně, na půdě u vůdce střediska,...). Tohle musíme být schopní členům nebo rodičům vysvětlit a případně doložit. Uložené údaje musíme mít zabezpečené přiměřeně vzhledem k případnému riziku.

Spravujeme také citlivé údaje (zdravotní stav, často nějaké "polopsychologické" charakteristiky) - na ty je třeba dávat obzvlášť pozor.

OÚ online mají být na základě nejnovějšího nařízení uloženy jen na území EU => pokud je máme sdílené, je vhodné použít skautské Google účty, kde to je garantované (navíc je tam smluvně zajištěno, že majitelem dat je Junák a ne Google). To samé se může týkat např. i seznamu v telefonu!

Malá a velká akce

- Na každou akci sestavuje OJ rozpočet.
- Rozpočet a vedoucího velké akce schvaluje rada OJ.
- Za hospodaření akce je odpovědný její vedoucí.

Hospodářský řád Junáka:

velká akce = akce s předpokládanými výdaji vyššími než 20 000,- Kč nebo délkou trvání více než 6 dní

malá akce = ostatní akce

Práva dětí

- obsažena zejména v Úmluvě o právech dítěte, ale také v Základní listině práv a svobod, Zákoně o rodině atd.
- při porušování práv dětí je třeba informovat příslušné orgány, instituce:
  - Policii
  - orgány sociálně-právní ochrany dětí
  - linky bezpečí, příp. další

Úmluva o právech dítěte

- byla přijata Valným shromážděním OSN v roce 1959 jako několik bodů ve smlouvě, která měla schránit dětská práva a zájmy. Postupem času se z několika bodů vytvořil několikastránkový předpis. Právní řád ČR převzal Úmluvu ve znění z 30. září 1990 jako zákon č. 104/1991 Sb.
- obsahuje zásady, které upravují postavení dítěte ve společnosti.
- Její hlavní myšlenou je to, že dítě má právo na šťastné dětství, od toho se pak odvíjí práva dítěte obsažená v tomto mezinárodněprávním dokumentu

Výňatek některých bodů z Úmluvy o právech dítěte:

§ čl. 1: dítětem se rozumí každá lidská bytost mladší 18 let

§ čl. 3: zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoliv činnosti týkající se dětí

§ čl. 6: dítě má přirozené právo na život

§ čl. 13: dítě má právo na svobodu projevu, čl. 14: ... na svobodu myšlení, svědomí a náboženství

§ čl. 16: žádné dítě nesmí být vystaveno svévolnému zasahování do svého soukromého života, rodiny, domova nebo korespondence ani nezákonným útokům na svou čest a pověst

§ čl. 18: oba rodiče mají společnou odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Rodiče mají prvotní odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Základním smyslem jejich péče je zájem dítěte.

§ čl. 27: dítě má nárok na životní úroveň nezbytnou pro jeho tělesný, duševní, duchovní, mravní a sociální rozvoj. Rodiče nesou v rámci svých schopností a finančních možností základní odpovědnost za zabezpečení životních podmínek nezbytných pro rozvoj dítěte.

§ čl. 28: dítě má právo na bezplatné základní vzdělání

§ čl. 31: dítě má právo na odpočinek a volný čas, na účast ve hře a oddechové činnosti odpovídající jeho věku

§ čl. 37: žádné dítě nesmí být podrobeno ... krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.

Pozn.: Plné znění Úmluvy o právech dítěte : <http://www.idm-msmt.cz/umluva/umtext.html>

Bezpečnost

Jedna z vůdcovských kompetencí: Ví, při jakých oddílových činnostech v přírodě hrozí riziko porušení zákona.

Historická pozn.: při všech...